Motion

1977/78:1880

av Rolf Hagel och Alf Lövenborg
med anledning av propositionen 1977/78:109 om förskott på studiemedel m. m.

I propositionen föreslås bl. a. att studerande, vars studiemedelsansökan dröjt i över fyra veckor och som ansökt om förskott, skall få 2 500 kr. med vissa undantag.

Detta måste betraktas som en nödlösning, eftersom det ger den studerande endast en tillfällig hjälp och inte kan anses lösa de problem som kan uppstå och som till sist tvingar den studerande att avbryta sina studier.

Osäkerheten hos den studerande kvarstår. Den nu föreslagna "lösningen" kan dessutom innebära merarbete för studiemedelsnämnderna som förlänger väntetiden ytterligare.

Det finns ett stort behov av pengar i början av terminen, speciellt hos människor från arbetarklassen och andra ekonomiskt svaga grupper, vilka endast i ringa omfattning blir hjälpta i och med införandet av förskottet. I stället måste studiefinansieringen ordnas så, att ingen får försämrade studieresultat eller tvingas avstå från studier av ekonomiska skäl. Målsättningen bör vara att studiemedlen görs icke-återbetalningsskyldiga genom att bidragets andel successivt ökas. Ekonomisk trygghet skulle minska även den sociala snedrekryteringen, speciellt till den högre utbildningen.

Då det i dagens läge är omöjligt att klara sig enbart med studiemedel, tvingas man till deltidsarbete, vilket ofta leder till försämrade studieresultat. Många studerande föredrar deltidsstudier, speciellt de som kommer från mindre välbärgade hem eller eljest saknar ekonomiska garantier. Propositionen medger inte dessa studerande rätt till förskott, ej heller de studerande som studerar enbart en del av terminen, fast behovet hos dessa människor är lika stort som hos de andra. Effekten för dessa blir ofta: mera arbete, försämrade studieresultat. Utbildningspolitikens inriktning har de senaste åren kännetecknats som en monopolens strävan att övervältra utbildningskostnaderna på de studerande själva. Den trenden måste brytas.

Propositionen innehåller också en viss diskriminering. Enligt förslaget erhåller inte studerande utomlands samt utländska studerande som avvaktar prövningen av sin principiella rätt, detta förskott. Detta trots att speciellt den sistnämnda gruppen ofta har större behov av pengar i terminens början än studerande i allmänhet. Vi anser att även dessa grupper bör få förskott vid behov.

Deltidsstuderande och utländska studerande som väntar på beslut om principiell rätt till studiemedel bör inte undantas från förskottet. Dessa är så en liten del av totala antalet studerande att kostnaderna måste bli mycket

små. Bedömningen för de utländska studerandenas del kan dessutom förväntas ta mycket lång tid.

Angående kostnadsberäkningarna anser vi att de föreslagna 100 000 kronorna inte är en realistisk bedömning. CSN:s uppskattning på 300 000 kr., om man stannar vid modell 3, anser vi mera realistisk.

Med anledning av det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar anvisa 300 000 kr. till driftkostnader för ett förskottssystem åt studerande,
2. att riksdagen hos regeringen anhålla om att studiestödsutredningen får direktiv att lägga fram förslag, så att de nuvarande långa behandlingstiderna för studiemedelsansökningar elimineras,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i övrigt anförts i motionen.

Stockholm den 13 april 1978

ROLF HAGEL (apk) ALF LÖVENBORG (apk)